Невена Г. НАСТИЋ*

Средња школа „Никола Тесла“, Лепосавић

САВЕЗ ПРАВОСЛАВНИХ ЗЕМАЉА ЗА СПАС СРБИЈЕ И КОСОВА У ГЛОБАЛИЗАЦИЈСКИМ ИЗАЗОВИМА

Апстракт: Хантингтон говори о „сукобу цивилизација“ на верској основи. Тај сукоб, који је давно започео, данас се води под окриљем неолиберализма и екуменизма. Наметањем социјализма Запад је готово разорио Русију. Захваљујући Путину, Русија је успела да се ишчупа из смртоносног западног заглаја и врати себи. Повратком својим коренима, својој православној духовности, Русија је повратила своје достојанство и снажно кренула путем развоја у сваком погледу. Аутор у раду настоји да предложи начин за опстанак и спас Србије у овим глобализацијским изазовима. Шансу види у савезу са братском Русијом, у свесловенству о коме су надахнуто говорили Достојевски, али и владика Николај и Јустин Поповић. Бранећи и чувајући своју православну веру, православна друштва бране исходиште своје духовности и културе, али бране и своју историју, сећање и будућност.

Кључне речи: Србија, православље, глобализација, Русија, свесловенство.

УВОД

Нема сумње да свака анализа српске духовности, српског националног идентитета, без обзира на то с које позиције креће (теистичке или атеистичке, националне или неке друге), мора да крене од православља, односно светосавља, фундаменталне вредности из које је та духовност изникла. „Православље, и то православље српске аутокефалне цркве, које конституише националну свест српског народа, један је од историјски битних елемената српске нације“ (Богдановић 1991: 3). Срби су примањем православља ушли у ред хришћанских историјских народа, али су успели да сачувају и своју индивидуалност. Српско православље (светосавље), отелотворено видовданском етиком, постало је кључна одредница националног карактера српског народа, и самим тим најбитнија чињеница конституисања и одржавања државотворне идеје српског народа. Светосавље је са својим

* Професор филозофије, nevenana@live.com

догматским принципима: вером, надом, љубављу, које су Срби, захваљујући кнезу Лазару, својим хероизмом и жртвом за царство небеско једном засваг-да поставили као врховни принцип вредности, урасло у саму бит националног бића и свести српског народа. Без обзира на то одакле долазио, сваки Србин у себи носи косовски завет. „То је она заједничка идеја која је српски народ одржавала вековима, која му је дала крила да се у тешким ратовима ослободи, због које су потом узели да му та крила ломе и спутавају, која му, најзад, једина може послужити као језгро поновног окупљања да преживи“ (Самарџић 1990: 79). Стога, јесте будућност важна, али, без обзира на то што нас неко убеђује, Косово је било и остаће најскупља српска реч.

У средишту укупне народне традиције, као чворишна тачка националног идентитета стоји епска слика Косовског боја, најдрагоценијег блага српског народа.

„Заиста косовско опредељење најдубље је усечена прта која обележава заједнички карактер Срба. Ако се том народу, као што се више пута хтело, из његове историјске свести силом избацити предање о Косову, то неће више бити исти народ. Он ће остати духовни богаљ. Чини се, међутим, да је корење српске самосвести толико, расплићући се, урасло у косовско тле, да ће, и после најдубљег преоравања, понека жилица ипак надживети и то потоње зло и избацити нове изданке“ (Исто: 30).

У свом опредељењу на Косову за царство небеско, српски је народ испољио свој хришћански, православни идентитет.

„Видовдански култ је јединствен пример заштитне функције религије у животу народа: само исконска катастрофа могла је неким нарочитим процесом подсвеснога духовнога реагирања створити такав спонтани култ. Без аутора и покретача, без форме и закона, створено је једно дубоко веровање, чудан култ смрти и пораза, али са позитивном динамиком за нови живот. Култ смрти у име живота... Косовска легенда којом је обавијен један историјски догађај или период у суштини и многим детаљима није ништа друго до национализована християда“ (Дворниковић 1939: 969).

Српска православна црква је прихватила и брижљиво неговала видовданску легенду, чиме је и у најтежем периоду за српство, вековном постојању без државе, остваривала националне и државне функције и чувала национални идентитет и духовно јединство Срба. „Религиозност и црквеност Немањиха била је у исти мах и њихова државност. Кичма српске државности остала је у тој националној цркви, и онда када је државу стигла турска катастрофа. Уз најтеже кризе (укидање Пећке патријаршије, сеобе народа са свештенством) та црква је преживела и четири века турског ропства“ (Исто: 968). Дакле, то је још један историјски доказ да српство и без државе, али само са вером, може да опстане. У обрнутом случају – са државом, али без вере – српство је на сигурном путу затирања, односно, како каже владика Николај: „Не био ти

Србин без вере ортак“. На размеђи источног и западног хришћанства српски народ је претегнуо источном хришћанству, не кидајући многоструке и снажне везе са западним. Својим условним „двоверјем“ он није изразио дихотомију једног, него и јединство у различитом. Многе се симбиозе, синтезе, као и амбиваленције и дилеме и сукоби, чак и праве националне шизме могу приметити у духовној историји српског народа. Оне на неки начин трају до данас. Тај гранични, међашки и у извесном смислу двојствени положај српског народа је оно главно, трајно, изворно искушење његове духовности. У томе су фактори изазова и духовног развоја, али и такви фактори који парализују и онемогућавају (или бар веома отежавају) да се у српском народу „природно“ развију такви облици православља какви су својствени Русима или Грцима. Директна последица ових околности је чињеница да је у Срба православље заиста, пре свега и у основи, вера идентитета; могло би се рећи, вера националног идентитета.

ПРАВОСЛАВНИ ИСТОК И КАТОЛИЧКО-ПРОТЕСТАНТСКИ ЗАПАД КРОЗ ВЕКОВЕ

Историја, „учитељица живота“, о односу католичко-протестантског Запада према православном Истоку показује нам једну непобитну истину. У историји хришћанства нема ратова у којима су православне државе истребљивале народе друге вероисповести, како су то плански и систематски чинили Немци и Хрвати у Првом, а посебно у Другом светском рату. Такође се у историји дешавало планско и присилно превођење православца, протестаната и муслимана у римокатоличку веру од стране Ватикана. Историјска је чињеница да се никада није десило да је од стране било ког православног народа кренуо агресиван напад ка Западу. Међутим, тешко је побројати колико је било напада на православне. Од када је, током последњих година XI века, први крсташки рат довео византијски Исток и латински Запад у непосредан додир, осетила се велика супротност и дубока разлика између те две цивилизације, или, боље рећи, та два света која су се сусрела. Освајањем Константинопоља од стране пљачкашких хорди крсташа задат је смртни ударац Византији, која је требало хришћанску Европу да заштити од најезде Османлија. Светозар Ђоровић наводи следећи податак:

„Римско посланство, на челу са бискупом Петром Томом, стигло је у Скопље 1355. године на двор српског Цара Душана, са понудом да папа прогласи Душана за ‘капетана хришћанства’ и организује помоћ европских витезова у сузбијању Турске најезде, а да Српски цар призна папу за верског поглавара хришћанске цркве и да се царска породица поунијати. Када је то Душан одбио, бискуп Тома вратио се веома љут и на повратку кроз угарске земље поручио је краљу Лајошу да буде немилосрдан према шизматичима“ (Доступно на: <<https://www.google.rs/search?q=Светозар+Ђоровић%2C+Дело+Цара+Душана>>).

Тако се и десило; Европа је Србију оставила на цедилу и препустила је муслиманским хордама. Улазак Мехмеда II Освајача 1453. године у Цариград, коначна пропаст Византије и тријумф цезаропапинства у Европи, довео је православне хришћане у неизбежну позицију да морају да се окрену јединој држави која је могла да их заштити, православној Русији, која је природно постала Трећи Рим и наследник византијског престола. Од Наполеона преко Првог и Другог светског рата до НАТО бомбардовања, православни су вечито били у позицији да се бране, а никада да нападају. Шта све није Запад у име Бога радио. Шопенхауер наводи податак да је само у Мадриду инквизиција за 300 година погубила три стотине хиљада људи (Према: Милошевић 2003). Наравно, морамо се запитати, ако се тако односио према свом народу, како ли се тек односио према православним народима? Скоро сви православни народи (о томе ће детаљно бити речи у самом раду) у свом историјском трајању били су предмет католичке агресије и прозелитизма, јер „Рим не мирује”, како је Зоран Милошевић објаснио у својој књизи под истим насловом.

Да бисмо схватили колико је стара и за Запад важна идеја продора на Исток, а самим тим и колики им је Србија камен у грлу, можда можемо видети из дела излагања председника Академије за геополитичке проблеме Руске Федерације, генерал-пуковника Леонида Ивашова:

„Информативни рат по питањима историје Другог светског рата у пуном је жеку, те стога треба још једном подсетити на шеме закулисаног деловања Запада и сивих структура западног капитала о његовом започињању. Очигледно је, да је суштина политичке стратегије западног друштва увек била експанзија на основним правцима исток-југ. Парола ‘Drang nach Osten!’ (продор на Исток) није Хитлерова иновација – она се родила куд и камо раније, у крајњој линији у епохи Карла Великог (VIII в.). Трагање за бајном земљом (Индијом) на истоку, а потом и њена колонизација, поковање и истребљење источних племена и народа у име богаћења – то је тај вечити ‘Drang nach Osten!’, смисао западног опстајања. Чак су и Америку открили крећући се на исток...” (Доступно на: <www.val-znanje.com/index.php/tekstovi/manipulacije-ljudima/266-izvrtanje-povijesti-za-novi-drang-nach-osten>)

Нема сумње да је стална тежња Запада одувек била продор на Исток и заузимање територија словенских народа, богатих природним ресурсима. То најбоље илуструје давнашњи пројекат за уништење Словена, који је најпотпуније исказан у Директиви 20/1 Савета за националну безбедност САД, објављеној 18. августа 1948. године:

„Рат је завршен, полако ћемо све изградити, и ми ћемо дати све што имамо, сво злато, сву материјалну моћ на магарчење и залуђивање људи. Човечији мозак, свест људи склони су променама. Посејемо ли тамо хаос, ми ћемо неприметно да им подметнемо лажне вредности и примораћемо их да те вредности и прихвате.

Како? Ми ћемо наћи истомишљенике, своје савезнике и помоћнике у њиховој домовини. Мало по мало, ми ћемо одиграти грандиозну по свом обиму трагедију погибије свих православних Словена, и коначно, неповратно ћемо угасити њихову националну свест. Литература, биоскоп и позориште ће прослављати најнижа људска осећања. Ми ћемо на сваки начин подржавати оне који буду усађивали у човеков разум култ секса, насиља, садизма и издаје – једном речју сваке неморалности. У управљању државом, ми ћемо изазивати хаос и неред. Не приметно, но активно и постојано, помагаћемо деспотизам чиновника, корупцију и непринципијелност. Честитост и праведност биће исмевани, никоме неће бити нужни и биће сматрани остатком прошлости. Грубости и наглост, лаж и обмана, пијанство, наркоманија, издајништво, шовинизам и непријатељство према народима – све ћемо то култивисати у свест људи. И мали број, веома мали број људи ће схватити о чему се ради. Али, такве ћемо људе ставити у беспомоћан положај, исмевати се са њима, оклеветати их и прогласити их отпадницима друштва. Ми ћемо рушити духовне вредности, вулгаризовати и уништавати основе народне моралности. На такав начин ћемо расклимати поколење за поколењем, ловићемо људе у детињству и младалачком добу, увек ћемо главну ставку да бацамо на омладину, деморалисати, разврашћивати и обешчашћивати је. Ето, тако ћемо ми то да урадимо“ (Доступно на: <<http://www.vaseljenska.com/misljenja/plan-za-pogibiju-svih-pravoslavnihslovena/>>).

Ови феномени нису само део прошлости, већ трају вековима. Реч је о „историји бешчашћа“, да се послужимо Борхесовом синтагмом, а то је управо и наша полазна претпоставка, да је глобализација – идеологија глобализма (производ „Великог инквизитора“) појава дугог трајања, и да та религија зла има дубоке антрополошке корене, како исправно примећује Видојевић: „Ради се о антрополошкој заснованости тих феномена, о оном ирационалном, мрзилачком и агресивном, који се налази у души, мишљењу и језику“ (Видојевић 2015: 282). Закључак који се намеће је јасан: западни глобализам као идеологија глобализације у својој суштини је колонијалан, похлепан и нехуман. О томе постоје бројни документи, а овом приликом наводимо део који се налази у делу *Хуманиситички секуларизам* Предрага Кијука, о коме говори професор др Милан Петровић: Ђовани Папини (1881–1956), познати римокатолички филозоф културе, оправдава ту геополитику речима: „Европа има право на привилегије... као награду за начин на који врши своју мисију вођства и васпитања осталих народа“. У првим редовима тог нихилистичког мисионирања стајаће увек римокатолицизам. Тако је француски опат Мишел Фурмон дошао на Пелопонез 1739, да сачини преписе свих епиграфских споменика које пронађе. Пошто би сачинио препис, он би изворник уништио: „Спарта је пети град који сам уништио. Сада се бавим уништавањем најдубљих темеља Аполоновог храма. Уништићу и друга античка места ако ми допусте да радим на миру“ (Мишел Фурмон 1739). Шпански фрањевац Дијего де Ланда спалио је у XVI веку стару библиотеку Маја од неколико хиљада примерака, јер те књиге садрже само сујеверје и лажи

самог ђавола. Када су крсташи и Млечани 1204. заузели Цариград, починили су највећу пљачку и уништење културних добара у историји човечанства. Девет десетина опреме Цркве Св. Марка у Венецији потиче из Цариграда. Посебно су пљачкане мошти светаца: главе Светог Георгија и Светог Јована Крститеља, тела Светог Григорија од Назијанза и Светог Јована Златоустог, делови Часнога крста.

Од многобројних докумената и изјава који несумњиво потврђују нашу полазну тезу, навешћемо и за нас по злу чувеног Remsey Clark-а, по коме су словенски народи оцењени као амерички непријатељи. „Ко је био непријатељ Американаца у новије доба, на пример у време хладног рата? Били су то Словени. Словени су многољудни. То је најмногобројнија група народа у Европи“ (Група аутора, 2000). Немачки министар спољних послова, Клаус Кинкел, 1998. године, на скупу Бартелсман-фондације, о „додатном усавршавању Европске уније изјављује: ‘Србија ће у свима даљим процесима европских интеграција бити на губитку и биће сведена на енклаву’“ (Клаус Кинкел 1998). Потврду ове зацртане намере, пре свега Немачке, налазимо и у писму Вилија Вимера, потпредседника Европског парламента и посланика Бундестага, немачком канцелару Герхарду Шредеру, из 2000. године, након НАТО конференције у Братислави. У 11 тачака Вимер излаже праве намере Запада према српској нацији, чија је суштина: распарчавање и трајно онеспособљавање земље и народа за било какву улогу на Балкану. Пре свега, то ће се остварити стварањем нових етничких територија на територији Србије. Шта је основни циљ офанзиве Запада ка Истоку, најбоље можемо видети и из изјава шведског дипломате Карла Билта, да „Путин демонстрира приврженост не међународним вредностима већ православним“ (Карл Билт 1998). Зато, додаје овај „пацифиста“ којег су Срби по злу запамтили, „православље је опасније од исламског фундаментализма и стога представља највећу опасност за западну цивилизацију“ (Карл Билт 1998).

Жан Мари Доменак у књизи *Европа – културни изазов* децидирано каже: „Европа је – западна и централна Европа до линије Краков–Загреб. Смисао те нове организације моћи, уједињене Европе је западна Европа која разбија и немоћном чини источну Европу и њене народе“ (Према: Видојевић 1993: 87). Олга Четверникова, са Московског државног универзитета „Ломоносов“, о „неприлагођености“ православља новом светском поретку каже:

„Православље је природна и вероватно последња препрека на путу стварања глобалног религиозног тржишта. Наиме, ако човек припада некој традиционалној религији, то значи да припада неком вишем трансценденталном идеалу, Истини. Религија задаје правце развоја и тражи од човека да постојано ради на себи како би се приближио вечној Истини“. (Доступно: <<http://bskm.rs/2014/02/zastopravoslavlje-smeta-novom-svetskom-poretku/>>)

Општи закључак и порука конференције под називом „Словенска цивилизација – проблеми и перспективе“ је да се под маском цивилизацијског и технолошког напретка новопримљених држава ЕУ, посебно словенских, у ствари врши „етноцид“ словенских народа, а посебно Руса и Срба. У Западној Европи, како исправно примећује Марко Благојевић, хришћанство је „бледа слика у људској свести“ (Благојевић 2012: 2). Ако смислено тумачимо „знакове поред пута“, јасно можемо видети да нови светски поредак и ЕУ која је само део овог пројекта, имају тоталитаристички и империјалистички карактер и врше етноцид према православним словенским народима. Доказ за ову, на први поглед прејаку констатацију, има много. Свакако да се око систематског и константног затирања српске државности на овим просторима, које се посебно појачава крајем прошлог и на почетку новог миленијума, можемо сложити са констатацијом Зорана Милошевића, који у овом процесу препознаје дубљу позадину, а то је притисак на Русију. Милошевић каже: „Понижавање Срба за крајњи циљ има жељу да покаже другим Словенима да се не окрећу Русији, јер их она не може заштитити. Према овој логици, права адреса за заштиту јесу НАТО и Запад“ (Милошевић 2013: 47). Писац чувене књиге *Сукоб цивилизација и нови светски поредак*, Самуел Хантингтон, указује на то како се, али не и зашто се, цивилизације не разумеју.

„Незапад види као западно оно што запад види као универзално. Оно што западњаци објављују као бенигну глобалну интеграцију, као што је обилност светских медија, незападњаци оптужују као безочни западни империјализам. У степену у коме незападњаци виде свет као један, они га виде и као претњу“ (Хантингтон 2000: 72).

Исти аутор јасно прецизира границе Запада. На питање где се завршава Европа он одговара „тамо где се завршава западно хришћанство и почињу ислам и православље“ (Исто: 178). Да је каталочки Запад давно утемељио идеју о две цивилизације у Европи, јасно се може видети код истог аутора, који, позивајући се на Вилијема Волиса, говори о источној граници западног хришћанства, а она се креће од садашњих граница између Финске и Русије, балтичких земаља и Русије, сече Белорусију и Украјину, коју дели на западну католичку и источну православну, затим иде на запад, раздвајајући Трансилванију од осталог дела Румуније, а онда пролази кроз Југославију, дуж линије која сада дели Хрватску и Словенију, доминантно католичко становништво од преостале Југославије. На Балкану се ова линија поклапа са историјском границом између Хабзбуршке и Отоманске империје. Као доказ, Хантингтон наводи карту из 1600. године, коју Вилијем Волис објављује. Да се ова идеја није променила, дакле, да је реч о „појави дугог трајања“, која, рекло би се, остаје стална опсесија Запада, говори нам и следећи пример: у Берлину, 3. и 4. јула 1998. године, одржан је

„International Bertelsmann Forum“, на коме су присуствовали сви водећи политички утицајни људи Европе и Америке (од Срба присутни су били владица Артемије и представник Светског сабора Срба, Владимир Умељић), а на њему је изложен и прихваћен немачки стратешки концепт „Европа пред доусавршавањем“. У питању је програмски манифест „Светске силе Европе“, чији је аутор Центар за примењену политику Универзитета у Минхену. За Србе је битан закључак који се наводи у том документу: „Две посебне цивилизацијске целине се непосредно граниче са Европом [...] од бивше Југославије [...] преко Русије, Белорусије и Украјине [...] до централне Азије с једне стране и [...] исламско-арапски свет с друге стране...“ (Умељић 2013: 68). Дакле, и у овом програмском манифесту јасно се ставља до знања да се православно хришћанство искључује из Европе.

БУДУЋНОСТ ПРАВОСЛАВЉА И ПРАВОСЛАВНИХ НАРОДА

Српски народ као „елипса са два жаришта“ одувек је био изложен терору атлантистичког Запада, као природни – истородни (Његош) савезник Русије, с којом га повезују духовне, културне и расне везе. Србија је много пута била изложена сталним притисцима са запада, због верског и националног идентитета који српски народ гаји вековима, а то је православни идентитет. Православље као религија до сада није подлегло духу времена, сачувало је свој верски и духовни идентитет, па тако и данас представља не само истинско и доследно тумачење Христове вере, већ и изворно социјално учење православних народа на којима они заснивају свој национални идентитет. Српско-руски односи, постматрано кроз историју српског народа, имају најдужи континуитет у односу на све друге везе које је српски народ кроз историју градио са неком од великих сила, односно оних држава које су имале довољно интереса и моћи да те интересе остваре и реализују на просторима на којима је живео и данас живи српски народ. Српско-руски односи су не само временски најдуготрајнији кроз историју, већ када се упореде са односима Србије са другим народима и суседима, они су најсадржајнији, најразгранатији и са најдалекосежнијим (културним, друштвеним, просветним, духовним, научним и политичким) односима и узајамним утицајима. „Нас и Руса 300 милиона!“, била је једна од најчувенијих фраза у српском народу, којом се описује блискост Србије и Русије. Српско-руски односи неминовно и данас привлаче велику пажњу јавности; неретко српско-руски односи изазивају емотивне, а понекад и ирационалне страсти. Мирослав Јовановић у својој књизи *Срби и Руси 12–21. век* говори да смо сви свесни чињенице да било какав став о Русији у српском друштву, свеједно да ли се заступа теза да су Русија и руска политика „добре“ или „лоше“,

неминовно изазива етикетирање и сврставање у једну од две супротстављене крајности, оне која Русију воли или мрзи (Јовановић 2012: 8).

Данас, када изнова стојимо на раскрсници, „вододелници“, забринуте за своју будућност, када комунистичку утопију потискује нова евро-утопија, пред православним народима је судбоносно питање – ком се царству приволети? Имају ли снаге и мудрости православни народи да се суоче са истином да их Европа не жели? Одговор на ово питање има егзистенцијални карактер за православне народе. Русија је дефинитивно себи дала одговор на ово питање и другим православним народима показала пут који води у спас и опстанак. Идеја „источног савеза“ међу балканским православним народима, а посебно међу Србима, трпи данас снажне деструктивне притиске од стране глобалиста, а код домаћих „потирица“ наилази на хорску осуду у медијима који су углавном под контролом глобалиста. Уместо у природну – „истородну“, „истоверну“ заједницу православних народа, под притиском глобалиста (страних и домаћих), Србија, а и остале православне земље, вештачки се укалупљују у Европску унију. Највећа брана православља данас јесте Русија, највећа земља на свету, са највише ресурса на свету, коју Запад перманентно жели да покори. Јасно је данас шта би се десило са православљем када не би било политички и војно јаке Русије. Бранећи и чувајући своју православну веру, православна друштва бране исходиште своје духовности и културе, али бране и своју историју, сећање и будућност.

Један од утицајнијих наших мислалаца, сорбонски доктор, Марко С. Марковић, још 1994. године орловски оштро сагледава будућност:

„У стратешком смислу, политика западних сила се може најбоље објаснити ‘теоријом домина’: када се домине усправно поређају, па се поремети равнотежа прве, онда све остале падају за њом, једна за другом. Југославија је била почетна домина; Русија је предвиђена као последња. [...] Има ли начина да се тој ратној машини стане на пут и постоји ли за православне народе нада за спас? [...] Нужно је, пре свега, да православни народи схвате глобално положај у коме се налазе и разумеју да су колективно угрожени, иако, привидно, тешкоће у датом тренутку сноси само њихов православни сусед“ (Марковић 1994: 119–121).

Дакле, основни циљ новог светског поретка је насилно потчињавање држава и народа са циљем успостављања диктатуре „изабране“ елите. Пошто је највећа сметња остваривању овог циља православље, јасно је зашто ову религију, а посебно Русију, треба уништити. Шта је основни циљ офанзиве Запада ка Истоку, најбоље можемо видети и из изјава шведског дипломате Карла Билта, да „Путин демонстрира приврженост не међународним вредностима, већ православним“. „Зато“, додаје овај ‘пацифиста’ којег су Срби по злу запамтили, „православље је опасније од исламског фундаментализма и стога представља највећу опасност за западну цивилизацију“ (Група аутора, 2000).

Један од најзначајнијих историчара руске филозофије, Данилевски, у својој књизи *Русија и Европа*, чији је поднаслов „Поглед на културне и политичке односе словенског света према германско-романском“, упозорава да западне идеје о општечовечанској култури служе Европи да наметне своју цивилизацију другим народима. Данилевски доказује да је догма о европској култури као светској и општечовечанској основа наметљивог културтрегерства. За Данилевског, који је свестан посебности „словенског културног типа“, Европа је други свет. На питање, „зашто Запад мрзи и презири Русију“, постављено на почетку књиге *Русија и Европа*, Данилевски одговара да западни људи у њој осећају и виде другу цивилизацију која ће „рано или позно придет на смену Западу“. Одатле мржња и завист према Русији, коју неправедно потцењују, али је се боје као нове, младе и снажне цивилизације. Затвореност цивилизација је одговор Данилевског на болна питања о односима Русије и Запада (Данилевски 1994).

Културно богате источне цивилизације опиру се ширењу Запада, оне покушавају да обнове своје начине устројства живота. Ова драма има светскоисторијски значај и размере. Динамика развоја источне Азије указује на то да она преузима улогу културно-историјског предводника од Запада. Ипак, време не ради за западни свет и НАТО идеје, које иза себе остављају само пустош. Уништили су Југославију (посебно православну Србију), Ирак, Либију, Авганистан и Сирију. Направили су зло у коју год су земљу дошли. Дакле, будућност је евроазијска идеја, где се земље равноправно окупљају око Организације Уговора о колективној безбедности и сарадњи (ОДКБ), па и земаља БРИКС-а, Шангајске организације за сарадњу и других, све утицајнијих источних асоцијација. Прошло је време једнополарног света и САД и НАТО не могу више да раде шта хоће. То ће најдиректније признати и Вилијем Монтгомери у интервјуу за *Данас*, још 2005. године:

„Реалност је, међутим, таква да се ера европско-америчке супериорности приближава свом крају. Постоји неколико међусобно повезаних фактора који делују и који гарантују да ће се животи наших унука радикално разликовати од наших. На крају крајева, глобална дистрибуција богатства и моћи промениће се на нашу штету, док ће свет у целини бити далеко мање стабилно место“ (Вилијем Монтгомери, *Данас*, 2005).

Подсећајући на чињеницу колико је Русија дала Европи, шта је све чинила у њену корист, а на своју штету, Достојевски закључује да је та иста Европа увек према Русији гајила само мржњу. Зашто је то тако, откуда та мржња, пита се руски апостол православља, зашто не могу да нас прихвате као своје? Одговор овог искреног заговорника свесловенства и свечовечанства дубокоумно је поучан за све Словене и за сва времена.

„Европљани никада и нипошто неће поверовати да ми можемо заиста заједно и равноправно с њима учествовати у даљој судбини њихове цивилизације. Они сматрају да нам је њихова цивилизација туђа, у нама гледају дошљаке, самозванце. Сматрају нас лоповима који су им украли просвећеност и преобукли се у њихову одећу. Турци и Семити ближи су им по духу од нас. Објашњење за све то заиста је необично: ми човечанству нудимо идеју која се разликује од њихове – у томе је ствар“ (Исто: 334). „Визионарски ће тада један од најумнијих Словена скренути пажњу да би Азија уистину могла бити права будућност Русије“ (Исто: 334).

Ову идеју Достојевског прихвата и даље развија велики број патриотски усмерених аутора у самој Русији. Један од њих је и Николај Трубецкој, критичар европоцентризма и оснивач евроазијства. У књизи *Европа и човечанство* он пише да су Романогермани „увек били толико наивно уверени у то како су само они – људи, да су себе називали ‘човечанством’, своју културу – ‘општељудском цивилизацијом’, и коначно, свој шовинизам – ‘космополитизмом’“ (Трубецкој 2004: 69). Руски аутор сматра да је дужност нероманско-германских народа да поступају сасвим супротно, да превладавају сопствени егоцентризам и себе сачувају од обмане „општечовечанске цивилизације“. Ово се може остварити практиковањем два стара идеала, сдржана у заповестима – „спознај самога себе“ и „буди свој“, а не ударом на националну самобитност, која се искорењује трудом да се свом народу намеће страна култура у име некаквих општељудских, заправо туђих идеала. Посебно је то видљиво у књизи *Национална идеја – или шииа Бој очекује од Русије*, у којој група аутора одбацује мит о Русији као закаснелој и недовољно развијеној цивилизацији, који управо намећу „Европејци“, са намером да код Руса створе комплекс ниже вредности, и даље развијају тезу да је Русија особена, историјски формирана култура и цивилизација. Зато, сматрају аутори, „Русија нема потребу да се спаја ни са европском ни са азијском цивилизацијом. Због тога што она није само земља, већ потпуно самостална цивилизација – руска (евроазијска) саздана на сасвим другачијим духовним основама од Европе или Азије“ (Група аутора 2009: 61).

У чланку „Свесловенство као алтернатива, Евроазија као перспектива“, Петар Анђелковић шансу за опстанак и спас православља и Србије види у свесловенству и стварању Евроазијске уније, и каже:

„С једне стране имамо заједницу држава које су нас бомбардовале више пута кроз историју и које нам, на крају крајева, отуђују један део територије, а којима смо до сада увек трчали у загрљај, упркос мржњи и понижавајућем односу који константно исказују према нама. С друге стране, имамо земље које не нарушавају ни наше достојанство, ни наш интегритет, земље које нам у прошлости нису нанеле никакво зло и када нам нису помагале, нису нам ни одмагале, што се за оне прве не може рећи. Кризу западно-европског цивилизацијског типа, која је тренутно на снази, треба искористити како би се већ једном тргли из дремежа, или како би се коначно отрезнили од пијанке на демократској гозби“ (Анђелковић 2013: 63).

Указујући аргументовано, на основу егзактних података, првенствено економских, у чему би биле предности уласка Србије у такву заједницу, закључује:

„У овим временима нови принцип и нови приступ ствари – ето, шта нам је потребно. Усмеравање српског брода ка Истоку, првенствено ка православној Русији, не значи окретање леђа Европи. То је начин да изнова освежимо, оснажимо и обновимо свој поприлично запуштен и оболео корен. То није само пут ка духовној самосталности која је у овој глобалистичкој лудници темељно угрожена, него и економском опоравку потпуно разорене српске привреде. Нама остаје само нада да ће идеја о Евроазијској унији да заживи у пуној снази и пуном сјају, али и нада да је можда та идеја оно Аријаднино клупко за излаз из лавиринта у коме се данас налазимо и који прети да нас заувек зароби“ (Исто: 66).

Због сталне англоамеричко-ватиканско-протестантске политичке, економске и војне претње православним словенским земљама, природно је – баш као што је и инстинкт опстанка сасвим природан – да идеја одбране, заштите и очувања безбедности православног начина живота буде створена и успостављена.

„Постојање 15 уједињених православних држава (Србија, Република Српска, Црна Гора, Македонија, Русија, Украјина, Белорусија, Бугарска, Румунија, Молдавија, Грузија, Грчка, Кипар, Јерменија, Етиопија), као и региона који православљу теже, значило би постојање „једног крова“ грађеног за преко 400 милиона поносних и слободних грађана, заштићених од економског поробљавања англоамеричко-ватиканско-протестантског савеза. Уједињени данас, заштићени сутра! – мото је који може наћи свој одјек у великом броју православних земаља. Сједињени би представљали најмоћнију групу људи – власнике над око 75% природних ресурса целог света“ (Група аутора 2000).

У том смислу, Матеја Матејић у врло инспиративном делу *Православље: храброст бийи друјачијим – снаја осйаиши нейромењеним*, каже:

„Православна црква не сме мењати себе него се мора трудити да измени свет. Православље није могло, не може, не жели и не сме никада да мења Христа већ Хришћане, јер за православне вернике и православну цркву Христос је један, исти и непроменљив, а то је такође и православна вера“ (Матејић 1996: 8).

КА ЗАКЉУЧКУ

Данас, када је једна од главних полуга стратегије наметања новог светског поретка успостављање глобалне политичко-економске војне унификације која прождире националне државе, говорити о опстанку православних народа и држава изгледа са једне стране утопистички и окаснило национал-роматично, али, са друге стране, то управо и јесте изазов и задатак национално оријентисане интелигенције. Православни су претворени

у својеврсну лабораторију новог светског поретка, у којем се геополитички експерименти врше интензивније него на било којем другом простору. Недопустива је наивност (мада се отворено треба запитати да ли је само реч о наивности) са којом се и даље бесомучно заговара фамозни улазак у ЕУ, када постоје бројни докази о намерама и стратегијама западне цивилизације према православним народима. Некада је Николај Велимировић, схвативши опасност која прети српском народу и свим Словенима, пророчки писао:

„Да ли су Словени умели прочитати тајанствена писмена упозорења последњих ратова крвавих? Ако су умели они ће се отрезнити од пијанства земље, од опипјума материјализма и повратити се свемоћном и неоодољивом Христу, без кога сви путеви воде у пропаст. Ако ли нису умели они ће без сваке сумње проћи као старо римско царство, и као треће германско царство“ (Велимировић 2003: 364).

Одговор на ово питање има егзистенцијални карактер за православне народе. Русија је дефинитивно себи дала одговор на ово питање и другим православним народима показала пут који води у спас и опстанак. Идеја „источног савеза“ међу балканским православним народима, а посебно међу Србима, трпи данас снажне деструктивне притиске од стране глобалиста, а код домаћих „потурица“ наилази на хорску осуду у медијима који су углавном под контролом глобалиста. Уместо у природну – „истородну“, „истоверну“ заједницу православних народа под притиском глобалиста (страних и домаћих), Србија, а и остале православне земље, вештачки се укаљују у Европску унију. Свакако да ће православним народима као добар пример моћи да послужи руски модел – који, како примећује Слободан Антонић, „подразумева свесну, од стране државе вођену, изградњу хришћанске (контра)цивилизације као особеног државног, културног и религијског пројекта“ (Антонић 2014: 112). Наравно, питање је колико је он примењив и у другим православним земаљама које имају слабу (малу и периферијску) државу и компрадорску (полуколонијалну) власт. Антонић стога предлаже да:

„Ако је у догледно време немогуће променити карактер власти и укључити Србију у руски пројекат хришћанске цивилизације, можда је потребно трагати за мање офанзивним и (дословце) конзервативнијим решењима. Рецимо, можда је спас у изградњи и јачању хришћанског постдруштва, мреже институција која би омогућила нормалан хришћански живот и елементарну хришћанску социјализацију. Та мрежа би, у једном све непријатељскијем окружењу, могла укључивати хришћанска обданишта, хришћанске школе, гимназије и универзитете, хришћанске болнице, хришћанске медије, хришћанска добротворна (милосрдна) друштва“ (Исто: 112).

Највећа брана православљу данас јесте Русија, највећа земља на свету, са највише ресурса на свету, коју Запад перманентно жели да покори. Јасно је данас шта би се десило са православљем када не би било политички и војно

јакe Русије. Бранећи и чувајући своју православну веру, православна друштва бране исходиште своје духовности и културе, али бране и своју историју, сећање и будућност. Најважнија лекција, коју су православна друштва имала прилику да уче (питање да ли су сва и научила) у протекле две деценије, јесте да се треба ослонити првенствено на сопствену снагу, самопоштовати себе (да би те и други поштовали) и да превише ослањања на „добре“ намере пријатеља са Запада води ка урушавању сопствене државности и суверенитета. Русија је на време научила ту лекцију и кренула другим путем. Нажалост, неке православне земље (и Србија је за сада у тој групи земаља) још нису научиле ту лекцију, укрцале су се у погрешан воз и за сада путују у погрешном смеру. Дакле, православним друштвима је у име будућности неопходна модернизација, али не модернизација у којој се она одричу своје националне мисије ради некаквог апстрактно схваћеног напретка, јер би тиме негирали сами себе, већ модернизација државотворна и национална.

У својој књизи *Ка домаћинској економици*, Анђелковић покушава да одгонетне ту дилему, којим путем кренути, и каже:

„На 'вододелници' цивилизација и стално присутне дилеме Исток-Запад, рађало се и рађа се осећање трагичног усада србског друштва које тражи своје културно-цивилизацијско одређење. Којим путем ће кренути Србија? Два су пута била а и данас јесу могућа: један води правце у подражавање, у једно примање без краја, у једно копирање без смисла и духа, у једну имитацију без стила и израза у механизовани 'културни', живот готових облика Запада; други води у очувању и даљем развоју сопствених вредности рођених из сопствених извора и дубина, у стваралаштва из свог духа. Срж традиције србског народа кроз историју садржана је у најсветлијим вредностима борбе за слободу и правду, које чине окосницу нашег историјског памћења и идентитета. А мера у којој се, у времену које наступа, код нас буде сачувало и оживело ово морално и политичко упориште одредиће да ли ћемо, и колико, заиста бити творци сопствене будућности“ (2014: 86).

Та нова-стара стварност била би политика историјског континуитета Србије и њене вертикале. Данас, кад су многе ствари, у новом поретку духа и мисли, добиле на Западу прецизне смернице, са јасним материјалистичким схватањем света и живота, прилика је да дилему Исток-Запад дефинитивно и решимо. Јер ми континуитет и своје наслеђе, које морамо пренети својим потомцима, добијамо од предака – без онога јуче, шта смо ми данас?

ЛИТЕРАТУРА

- Антонић 2014: Слободан Антонић. „Дехристијанизација и српско друштво“, *Корици*, свеска 7–9. Крагујевац: Народна библиотека „Вук Караџић“, 99–115.
- Анђелковић 2013: Петар Анђелковић. *Српско друштво: без онога јуче шта смо ми данас?*, Косовска Митровица: Филозофски факултет Косовска Митровица.

- Анђелковић 2014: Петар Анђелковић. *Пасионирани њаириотизам или ЕУројсјво*, Косовска Митровица: Филозофски факултет Косовска Митровица.
- Благојевић 2006: Мирко Благојевић. „Савремене религијске промене у Србији и процес интеграције у Европи“. *Филозофија и друшјво*, 1, 95–113.
- Богдановић 1991: Димитрије Богдановић. „Православна духовност у искушењима нашег доба“, *Градина*, бр 10–11/1991, 38–49, Ниш: Градина.
- Васиљевић–Милошевић 2003: Момир Васиљевић – Зоран Милошевић. *Рим не мирује: о сјарим и новим њокушајима Римокатоличке цркве да њојчини њправославне*. Београд: Бели анђео.
- Даниловски 1994: Николај Даниловски. *Русија и Евроја*. Београд: Службени лист СРЈ.
- Дворниковић 1939: Владимир Дворниковић. *Карактерологија Јујословена*. Београд: Прo-света.
- Марковић 1994: Марко С. Марковић. *Православље и нови свејски њоредак*. Београд: И. Д. „ОБРАЗ“.
- Матејић 1996: Матеја Матејић. *Православље*. Београд: Светосавска књижевна заједница.
- Монтгомери 2005: Вилијем Монтгомери. *Крај евро-америчке сујериорносји*, Данас: 26 – 27. 11. 2005.
- Хантингтон 2000: Семјуел Хантингтон. *Сукоб цивилизације и нови свејски њоредак*. Подгорица: Цид.

Nevena G. NASTIĆ

THE ASSOCIATION OF ORTHODOX COUNTRIES FOR SALVATION
SERBIA AND KOSOVA IN GLOBALIZATION CHALLENGES

SUMMARY

Unlike Fukuyama, who is announcing “the end of history” Huntington speaks about „conflict of civilizations“ on religious base. That conflict which has started long ago, today it is primary lead under the auspices of neoliberalism and ecumenism. Imposing socialism, the West has almost devastated Russia. Thanks to Putin Russia has succeeded to pull out from deadly West hug and recover. By returning to its roots, Christianity and the values based on it, Russia has returned its dignity and again she strongly went on the path of progress in every aspect. By defending and protecting its orthodox faith, orthodox societies are defending the starting point of its spirituality and culture, but they are also defending their history, and future. I think that Serbia in the name of the future need necessary modernization.

Key words: Serbia, Orthodox, globalization, Russia.